

Ustavoiznanstvo.

(Spisal Fr. Orožen.)

N.

Državno denarstvo.

b) Posredni davki.

K posrednim davkom prištevamo: Carino, užitnino, kolkovino, odredbino (takse), pristojbine od pravnih opravil, cestarino, dohodke od puncevanja, davščino od točenja, trgovine in podrobne prodaje žganih opojnih pijač, potem, v daljšem pomenu besede, solno samotrštvo in samotrštvo s tobakom.

Carino pobira državna uprava za uvoz raznega blaga iz inozemstva ali pa tudi za izvoz blaga v inozemstvo po določeni carinski tarifi. Kdor pošilja oziroma pripošilja blago, mora zaradi obdačenja pri dotičnem carinskem uradu ulagati pismeno izjavo, v kateri je natančno opisovati blago in ga imenovati z imenom, s katerim se nahaja v zakonski carinski tarifi. Ni dovoljeno, da bi se posluževali drugih ali tujih imen; tudi ni dovoljeno, da bi se blago imenovalo s kakim splošnim izrazom. Malone z vsemi evropskimi državami ima Avstrija sklenjene pogodbe, vsled katerih so carine proste razne vrste blaga ali pa se od njih pobira manjša davščina. Katere vrste blaga pa so sploh proste, ali pogojno ali deloma proste carine, to natančno navaja zakon o carinski tarifi. Važnejše tuje države, iz katerih uvoz blaga v Avstrijske dežele nam prinaša največ dohodkov na carini, so: Nemčija, Francija, Angleško in Švica. Carina se plačuje v zlatu.

Užitnina. To davščino je plačevati od žganja, od vina in mošta, od piva, od mesa, oziroma klalne živine; v zaprtih mestih pa tudi še od raznih drugih tvarin in pridelkov.

Davščino od žganja je plačevati, če se žganje samo izdeluje ali pa če se tudi prodaja, in znaša 35 krajcarjev za vsako hektolitersko stopinjo alkohola. Kdor napravlja žganje izključno za domačo porabo, se oproščuje davščine. Sme pa za to porabljati tekom enega leta k večjemu 56 litrov žganja. Žgati sme samo na svojem posestvu. Dovoljenja mu je izprositi od deželne finančne oblasti. V to svrhu mora javiti vsaj do 15. vel. srpana pristojnemu županstvu ali oddelku c. kr. finančne straže svojo prošnjo. Kadar hočeš žgati, ne da bi bil davščino oproščen, moraš 48 ur pred pričetkom to javiti c. kr. davčnemu uradu in ob enem plačati davščino. Ko si to storil, izroči se ti boleta, na kateri so napisane okolnosti, pod katerimi izvršuj kuhanje žganja. Natančno po tem predpisu se mora dotičnik odslej tudi ravnati, če ne, zapade kazni. Sicer pa veljajo v tem oziru tudi še druga splošna določila, katerih se je natančno držati slehernemu, ki kuha žganje.

Davščina od vina in mošta, potem od mesa, oziroma klalne živine. To vrsto užitnine daje država navadno v zakup zasebnim podjetnikom ali pa prepušča pobiranje užitnine udeležencem dotičnega užitninskega okraja, v katerem le-ti plačujejo užitnino, proti pavšalni odškodnini. Le redkokdaj pobira državna uprava užitnino v svoji režiji in sicer tedaj, če so obravnave zaradi zakupa brezuspešne. Davščina se odmerja po tarifi.

Davščino od piva je plačevati od količine kuhe in od alkoholovitosti pivne začimbe. Računa se z 167

krajcerjev za zaharometersko stopinjo in vsak hektoliter. Predno začneš pivo kuhati, treba to prijaviti c. kr. finančni straži in poleg tega naznaniti vse okolnosti, s katerimi naj se izvrši kuhanje. Po tej napovedbi pa se je poslej tudi natanko ravnati.

Kolkovina, odredbina (takse) in pristojbine od pravnih opravil so davščine iste vrste, samo da se v različnih slučajih tudi na različen način odmerjajo in plačujejo. Imenujemo vse te vrste davščin z eno besedo: pristojbine. Pristojbini so podvržena:

a) Vsa pravna opravila, s katerimi se zakonito veljavne pravice utemeljujejo, prenašajo, vtrjujejo, prenarejajo ali pa uničujejo, bodisi da prehaja lastninska pravica ali samo pravica do užitka in porabe nepremakljive reči, proti odškodnini ali brez odškodnine, na drugega upravičenca — kupne pogodbe, menjalne pogodbe, preživitne pogodbe — bodisi da se daje premakljiva reč v dar in da se v tem mej živečim darilcem in podarjencem sklene pismena listina ali pa če se — brez take pismene listine — podarjena reč izroči podarjencu še le po smrti darilčevi.

b) Vsi prenosi premoženja tudi za slučaj smrti — dedinske pogodbe, ženitne pogodbe.

c) Spričevala, trgovinske in obrtne knjige.

d) Vse vloge na vladarja, na državne, deželne in občinske zastope, na oblastva, urade ali uradne osebe, drugopisi, priloge in nadpisi teh vlog; vknjižba stvarnih pravic v javne knjige ali pa njih izbris; uradni izpiski, obsodbe in obvestila.

Pristojbina se plačuje ali posredno, to je s kolkom, ali pa neposredno, to je pri c. kr. davčnem uradu. Imamo stalne pristojbine, pristojbine po lestvici in odstotne pristojbine.

Vsaka kolkovanju zavezana listina mora biti spisana na papirju, na katerem je prilepiti kolek. Kolek se prilepi na prvi strani sleherne pole in se tako prepíše, da seže vsaj prva vrsta besedila čez njegov spodnji del. Tudi moraš kolek prej pritisniti na papir, predno listino začneš pisati. Če se nahajajo pod kolkom sledovi pisanja, tedaj ne velja listina kot kolkovana.

Na ulogah, njih prepisih in prilogah pa je dovoljeno kolek prilepiti, ne da bi ga bilo treba prepisati.

Razun v že napominanem slučaju se smatra listina kot nekolkovana, če del kolka manjka, če so posamezni deli raztrganega kolka na papirju zopet sestaviti, če kolek ni na predpisanem kraju prilepljen in če ni na svojem spodnjem delu s črnolom prepisan, kakor veli zakon.

Če listina ali spis sploh nista kolkovana ali pa sta premalo ali proti predpisu kolkovana, tedaj se predpisujejo pristojbinski poviški, ki se odmerjajo po znaku prikrajšbe na kolku. Odmera pristojbin se ravna po predpisih pristojbinskega zakona. Pristojbine, ki se plačujejo neposredno, odmerjajo davčni uradi in c. kr. urad za odmero pristojbin, ki je za to posebej postavljen.

Tu sem spada tudi pristojbinski namestek (ekvivalent), to je davščina, ki se pobira od premoženja takozvane mrtve roke, oziroma njegovega donosa tekom vsakih deset let. Ta davščina se za vsako desetletje naprej odmerja in predpisuje, vendar pa v teku te dobe vsako leto le z eno desetinko to je s tistim zneskom plačuje, ki pripada na eno leto.

Da se odmerja in predpisuje pristojbinski namestek, morajo davčni zavezanci pred začetkom vsakega deset-

letja, ki se sklada s koledarskim desetletjem, vlagati svoje napovedbe.

Brezpogojno kolkovine prosti so naslednji čini in spisi: Akcepti na menicah, odstopi na državnih obveznicah, kuponi državnih vrednostnih listin, potrdila o vrnitvi predmetov, ki so bili v sodnem ali uradnem varstvu, zlasti potrdila o sprejemu vrnjenih varščin, jamčevin, poroštenih listin i. dr.; dalje potrdila in pobotnice o plačani šolnini in kolegnini, o miloščinah in sploh o zneskih pod dvema goldinarjema; razlastitvene listine, razkaznice varovancev, prehodni listi do osem dni, računi o potnih troških, spisi v kazenskem postopanju, knjižice sirot, spričevala o uboštvi i. dr.

Trgovski računi — saldirani ali ne saldirani — so kolka oproščeni, če ne znaša znesek več kot 10 gld.; računi o zneskih čez 10 gld. do 50 gld. se morajo kolkovati s kolkom 1 krajcarja, računi o večjih zneskih pa s kolkom 5 krajcarjev. Če se saldirani računi kot priloge porablajo v uradno svrhu, tedaj jih je kolkovati tako kakor pobotnice; računi o zneskih do 10 gld. pa so tudi tukaj kolka oproščeni. Kolek se prilepi na papir, predno se račun spiše, in se pritisne na kraj, kjer se z besedilom računa more prepisati, vendar pa je prepovedano kolek prepisati z naslovom računa ali datumom ali pa s podpisom izstavljavčevim.

Koledarji, ki so namenjeni za tuzemstvo, se morajo kolkovati s 6 krajcarji in sicer v vsakem slučaju, bodisi da obstoje zase, bodisi da tvarjajo samo del tiskanege spisa. Kolkovina se plačuje lahko neposredno in se da koledar le signirati, ali pa posredno, to je s kolkom, ki se prileplja na papir. Na kolek je vtiskati uradni pečat.

Časniki, ki izhajajo v inozemstvu in prihajajo v avstrijsko ozemlje, morajo biti kolkovani z 2 krajcarjema, domači časniki pa se kolkujejo z 1 krajcarjem.*) Kolkovine prosti so uradni in strokovni listi.

Pri prometu z vrednostnimi papirji plačevati je posebno pristojbino ali v kolkih ali pa se neposredno odpošilja na c. kr. blagajnico.

Tudi od igralnih kvart je plačevati kolkovino.

Kolkovani morajo biti tudi železnični vozni listi in menice.

Kolik kolek je uporabljati ali koliko pristojbino je plačevati za posamezni slučaj, o tem na drobno govori pristojbinski zakon in dotične posebne odredbe.

Takse plačujejo uslužbenci, ki so z dekretom začasno ali pa stalno nameščeni v cesarskih službah ali v javnih in privatnih zavodih; takse plačujejo notarji za podeljena jim notarska mesta; tudi za podelitev privilegij je treba takso plačati i. dr.

Kolke na drobno razpečavajo prodajalci, ki so navadno ob enem tudi trafikanti za tobak.

Cestarina**) prinaša državi dohodke v svrhu pokritja troškov za vzdrževanje državnih cest. Pobiranje cestarine daje država navadno v zakup in le tam, kjer razpis zakupne obravnave nima povoljnega uspeha, ima državna uprava pobiranje cestarine v lastni režiji. Cestarina se odmerja po določeni tarifi, katera je na vsaki mitnici na primernem kraju za upogled občinstva pribita. Tarifa razločuje vprežno živino in gnano živino, in po tej razliki določa svoto cestarine. Za pobiranje cestarine

so postavljene mitnice — zatorej tudi izraz „mitnina“. Kraj, kjer mora mitnica stati, je za vsak slučaj posebej določen. Mitnica je označena po mitniški zagraji (šrangji). Plačevanja cestarine so oproščeni prebivalci mitniškega kraja ali okraja in tisti, ki v mitniškem okraju izvršujejo kak obrt ali gospodarsko podjetje ali kmetujejo, četudi ondi ne stanujejo, glede živine, ki hodi na pašo ali katero gonijo napajat, ali podkovat, ali zdraviti, ali na polje pri kmetiji i. dr.

Dohodki od puncevanja zlatnine, srebrnine i. dr. niso velikega pomena, ker niso znatni.

Davščina od točenja, trgovine in podrobne prodaje žganih opojnih pijač. Za izvrševanje obrta je treba dovoljenja politične oblasti. Izvršuje se pa obrt lahko kot glavno ali pa samo kot postransko podjetje. Trgovina z žganimi opojnimi pijačami da mora biti omejena na zaprte posode, obsegajoče po največ 1 liter tekočine. Odmerjanje davščine se ravna po številu prebivalcev v tistem kraju ali selu, kjer se razpečava opojna tekočina in pa po tem, kakoršno je podjetje. Davščino je plačevati vsako polletje naprej. Oproščeno davščine je točenje in podrobna prodaja žganih opojnih pijač v vojaških šotorih zunaj stalnih poslopij, potem v lekarnah pri napravi zdravil in v planinskih kočah, ki so postavljene na gorah kot zavetišča. Kdor začne obrt, mora štirinajst dni pred pričetkom to naznaniti, ustno ali pismeno, pristojnemu davčnemu uradu in ob enem plačati davščino. Kadar pa poneha z obrtom, mora to pravočasno prijaviti.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Gorenjskega. (Spominske svetinje za učitelje) Iz treh preslavnih rodbin so se rodili do zdaj Avstrijskim deželam in narodom sloveči in mogočni vladarji. Njihovi slavni čini bodo živeli in sloveli, dokler po znanem reku: A. E. L. O. U. (Austria erit in orbe ultima) zgodovina s koncem sveta tudi ne bo končala svojega vpisovanja v svetovno kroniko. Da bi bil pa kateri vladar osrečeval Avstrijo tako dolgo, kakor Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo, presvetli cesar Franc Jožef I., to doživimo avstrijski narodi zdaj prvič.*) Ni čudo torej, da se tega redkega dogodka raduje in veseli vse, in da vse ugiblje in preudarja, kako naj bi se ta, za avstrijske podanike tako srečen praznik obhajal in praznoval. Razni stanovi tekmujejo o tem. Tudi slovensko učiteljstvo, kakor je obče znano, hoče ovekovečiti to priložnost s „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejno ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ in z ustanovitvijo „šolskega muzeja“ ter pokazati svojo dinastično udanost in zvestobo do presvetlega cesarja. Enakih dokazov bo v Avstriji gotovo neštevilno. Čuje se pa tudi o nasprotnem priznanju, ki bo od strani presvetlega vladarja došlo zvesto-udanim podložnikom. Tako bodo n. pr. vsi vojaki,**) aktivni in bivši, prejeli spominske svetinje. Da jim take odlike nihče ne zavida, je in ostane resnica. A človeka pa pri tem vendar nekaj z nekakim žalnim čutom navdaja, to namreč, ker učiteljstvo menda nikogar nima, ki bi za kako, bodisi tudi še tako skromno priznanje vložil dobro besedo na mero-dajnem višjem mestu.***) Vojaški stan je vzvišen, imeniten, težaven, tako tudi uradniški — toda tudi učiteljstvo se po svoji strani trudi po vseh močeh, odgojiti

*) Cesar Friderik III., ki je umrl leta 1493., je vladal 58 let.

Uredn.

***) Tudi civilni uradniki. Uredn.

***) Povdarjali smo že v zadnji številki, da bi bilo pravično in prav, da se tudi zaslužnim učiteljem priznajo spominske svetinje. Morda bi ne bilo napačno, če vložil naša „Zaveza“ potom vis. c. kr. dež. šolskega sveta prošnjo na naučno ministerstvo, da se v spomin na jubilejno leto tudi učiteljstvu priznajo spominske svetinje. Uredn.

*) Vlada je nedavno predložila državnemu zboru zakonski načrt, po katerem bi odpadel kolek na koledarje in časnike.

***) Tudi cestarino nameravajo opustiti.

letja, ki se sklada s koledarskim desetletjem, vlagati svoje napovedbe.

Brezpogojno kolkovine prosti so naslednji čini in spisi: Akcepti na menicah, odstopi na državnih obveznicah, kuponi državnih vrednostnih listin, potrdila o vrnitvi predmetov, ki so bili v sodnem ali uradnem varstvu, zlasti potrdila o sprejemu vrnjenih varščin, jamčevin, poroštenih listin i. dr.; dalje potrdila in pobotnice o plačani šolnini in kolegini, o miloščinah in sploh o zneskih pod dvema goldinarjema; razlastitvene listine, razkaznice varovancev, prehodni listi do osem dni, računi o potnih troških, spisi v kazenskem postopanju, knjižice sirot, spričevala o uboštvi i. dr.

Trgovski računi — saldirani ali ne saldirani — so kolka oproščeni, če ne znaša znesek več kot 10 gld.; računi o zneskih čez 10 gld. do 50 gld. se morajo kolkovati s kolkom 1 krajcarja, računi o večjih zneskih pa s kolkom 5 krajcarjev. Če se saldirani računi kot priloge porablajo v uradno svrhu, tedaj jih je kolkovati tako kakor pobotnice; računi o zneskih do 10 gld. pa so tudi tukaj kolka oproščeni. Kolek se prilepi na papir, predno se račun spiše, in se pritisne na kraj, kjer se z besedilom računa more prepisati, vendar pa je prepovedano kolek prepisati z naslovom računa ali datumom ali pa s podpisom izstavljavčevim.

Koledarji, ki so namenjeni za tuzemstvo, se morajo kolkovati s 6 krajcarji in sicer v vsakem slučaju, bodisi da obstoje zase, bodisi da tvarjajo samo del tiskarnega spisa. Kolkovina se plačuje lahko neposredno in se da koledar le signirati, ali pa posredno, to je s kolkom, ki se prileplja na papir. Na kolek je vtiskati uradni pečat.

Časniki, ki izhajajo v inozemstvu in prihajajo v avstrijsko ozemlje, morajo biti kolkovani z 2 krajcarjema, domači časniki pa se kolkujejo z 1 krajcarjem.*) Kolkovine prosti so uradni in strokovni listi.

Pri prometu z vrednostnimi papirji plačevati je posebno pristojbino ali v kolkih ali pa se neposredno odpošilja na c. kr. blagajnico.

Tudi od igralnih kvart je plačevati kolkovino.

Kolkovani morajo biti tudi železnični vozni listi in menice.

Kolik kolek je uporabljati ali koliko pristojbino je plačevati za posamezni slučaj, o tem na drobno govori pristojbinski zakon in dotične posebne odredbe.

Takse plačujejo uslužbenci, ki so z dekretom začasno ali pa stalno nameščeni v cesarskih službah ali v javnih in privatnih zavodih; takse plačujejo notarji za podeljena jim notarska mesta; tudi za podelitev privilegij je treba takso plačati i. dr.

Kolke na drobno razpečavajo prodajalci, ki so navadno ob enem tudi trafikanti za tobak.

Cestarina**) prinaša državi dohodke v svrhu pokritja troškov za vzdrževanje državnih cest. Pobiranje cestarine daje država navadno v zakup in le tam, kjer razpis zakupne obravnave nima povoljnega uspeha, ima državna uprava pobiranje cestarine v lastni režiji. Cestarina se odmerja po določeni tarifi, katera je na vsaki mitnici na primernem kraju za upogled občinstva pribita. Tarifa razločuje vprežno živino in gnano živino, in po tej razliki določa svoto cestarine. Za pobiranje cestarine

so postavljene mitnice — zatorej tudi izraz „mitnina“. Kraj, kjer mora mitnica stati, je za vsak slučaj posebej določen. Mitnica je označena po mitniški zagraji (šrangji). Plačevanja cestarine so oproščeni prebivalci mitniškega kraja ali okraja in tisti, ki v mitniškem okraju izvršujejo kak obrt ali gospodarsko podjetje ali kmetujejo, četudi ondi ne stanujejo, glede živine, ki hodi na pašo ali katero gonijo napajat, ali podkovat, ali zdraviti, ali na polje pri kmetiji i. dr.

Dohodki od puncevanja zlatnine, srebrnine i. dr. niso velikega pomena, ker niso znatni.

Davščina od točenja, trgovine in podrobne prodaje žganih opojnih pijač. Za izvrševanje obrta je treba dovoljenja politične oblasti. Izvršuje se pa obrt lahko kot glavno ali pa samo kot postransko podjetje. Trgovina z žganimi opojnimi pijačami da mora biti omejena na zaprte posode, obsegajoče po največ 1 liter tekočine. Odmerjanje davščine se ravna po številu prebivalcev v tistem kraju ali selu, kjer se razpečava opojna tekočina in pa po tem, kakoršno je podjetje. Davščino je plačevati vsako polletje naprej. Oproščeno davščine je točenje in podrobna prodaja žganih opojnih pijač v vojaških šotorih zunaj stalnih poslopij, potem v lekarnah pri napravi zdravil in v planinskih kočah, ki so postavljene na gorah kot zavetišča. Kdor začne obrt, mora štirinajst dni pred pričetkom to naznaniti, ustno ali pismeno, pristojnemu davčnemu uradu in ob enem plačati davščino. Kadar pa poneha z obrtom, mora to pravočasno prijaviti.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Z Gorenjskega. (Spominske svetinje za učitelje) Iz treh preslavnih rodbin so se rodili do zdaj Avstrijskim deželam in narodom sloveči in mogočni vladarji. Njihovi slavni čini bodo živeli in sloveli, dokler po znanem reku: A. E. L. O. U. (Austria erit in orbe ultima) zgodovina s koncem sveta tudi ne bo končala svojega vpisovanja v svetovno kroniko. Da bi bil pa kateri vladar osrečeval Avstrijo tako dolgo, kakor Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo, presvetli cesar Franc Jožef I., to doživimo avstrijski narodi zdaj prvič.*) Ni čudo torej, da se tega redkega dogodka raduje in veseli vse, in da vse ugiblje in preudarja, kako naj bi se ta, za avstrijske podanike tako srečen praznik obhajal in praznoval. Razni stanovi tekmujejo o tem. Tudi slovensko učiteljstvo, kakor je obče znano, hoče ovekovečiti to priložnost s „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejno ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ in z ustanovitvijo „šolskega muzeja“ ter pokazati svojo dinastično udanost in zvestobo do presvetlega cesarja. Enakih dokazov bo v Avstriji gotovo neštevilno. Čuje se pa tudi o nasprotnem priznanju, ki bo od strani presvetlega vladarja došlo zvesto-udanim podložnikom. Tako bodo n. pr. vsi vojaki,**) aktivni in bivši, prejeli spominske svetinje. Da jim take odlike nihče ne zavida, je in ostane resnica. A človeka pa pri tem vendar nekaj z nekakim žalnim čutom navdaja, to namreč, ker učiteljstvo menda nikogar nima, ki bi za kako, bodisi tudi še tako skromno priznanje vložil dobro besedo na mero-dajnem višjem mestu.***) Vojaški stan je vzvišen, imeniten, težaven, tako tudi uradniški — toda tudi učiteljstvo se po svoji strani trudi po vseh močeh, odgojiti

*) Cesar Friderik III., ki je umrl leta 1493., je vladal 58 let.

Uredn.

***) Tudi civilni uradniki. Uredn.

***) Povdarjali smo že v zadnji številki, da bi bilo pravično in prav, da se tudi zaslužnim učiteljem priznajo spominske svetinje. Morda bi ne bilo napačno, če vložil naša „Zaveza“ potom vis. c. kr. dež. šolskega sveta prošnjo na naučno ministerstvo, da se v spomin na jubilejno leto tudi učiteljstvu priznajo spominske svetinje. Uredn.

*) Vlada je nedavno predložila državnemu zboru zakonski načrt, po katerem bi odpadel kolek na koledarje in časnike.

***) Tudi cestarino nameravajo opustiti.

državi zvesto-udane podložnike in navdušene prihodnje bojnike-borivce za cesarja, vero in dom.

Upamo, da se nam zaradi naših skromnih želj ne bo očitala morda sebičnost. Saj pravi pregovor: „Človek, pomagaj si!“ Poznali smo gospo, ki je dejala: „Ljubezen do bližnjega se začne v I. vrsti pri moji lastni osebi!“ — Kar bo torej drugim milo, bi bilo tudi nam učiteljem drago! — L.

Iz radovljiškega okraja. Dne 2. rožnika je zborovalo naše društvo v Mošnjah. Ker pa do sloveče božje poti Marije pomagaj na Brezjah ni dlje ko četrte ure, se nas je zbralo na Brezju pred zborovanjem več tovarišev in tovarišic. Veličastna nova stavba, pa tudi že dozidan frančiškanski samostan poleg cerkve krase eden najlepših krajev naše Gorenjske, in vse vpliva na srce, da z zbranim duhom počastiš in se priporočiš Bogorodici. — Točno ob $\frac{1}{2}$ 11. uri otvori g. predsednik Grčar v novi prelepi dvorazredni šoli zborovanje, pozdravi 15 tovarišev in tovarišic ter omeni, da ima današnje zborovanje posebni pomen, ker praznujemo letos 50letnico vladanja našega presvetlega vladarja Frančiška Jožefa I., in razna društva tekmujejo, kako bi bolj dostojno in slovesno praznovala 50letnico. Tem društvom se pridruži tudi naše in pozivlje prisotne, da zakličemo zaščitniku našemu trikratni „slava“, kar se je zgodilo z navdušenjem. Nato poroča, oziroma sestavlja g. Rozman program bodočemu koncertu v proslavo 50letnice, ki bo v dan 19. listopada t. l. v Radovljici. Odobri se sledeči program: 1.) Slavnostni govor — prolog. 2.) Cesarska pesem. 3.) Avstrija moja. Moški zbor. A. Nedvčd. 4.) Naše gore. Mešan zbor. A. Foerster. 5.) Čveterospjev. Zberejo si ga pevci sami. 6.) Solo za sopran, bariton ali tenor. Kdor poje, si zbere pesem sam. S spremljevanjem. 7.) Kitica narodnih pesmi s spremljevanjem klavirja. A. Foerster. Začetek ob 7. uri. Vstopnina prosta. Vstop dovoljen povablencem.

Gospod J. Medić, nadučitelj z Jesenic, poroča o spomineku rajnemu učitelju A. Triplatu iz Koroške Bele. Spominek bo sklesal iz kamena g. Vurnik iz Radovljice in bode visok približno dva metra. Cena mu bode prav nizka in pravi, da ne bode iskal izdelovavec prav nič dobička. Veljal bo 40 gld. Darovali bodo večjo vsoto njegovi prijatelji. Določi se, da se mu postavi spominek prvi četrtek meseca vinotoka in da se daruje za rajnega slovesna črna sv. maša. Napis na kamen določi odbor, ko dobi potrebna data.

Ker imamo v našem okraju že več novih šol, se določi, da se prihodnje zborovanje vrši na novoustanovljeni šoli na Olšah poleg Podnarta. Predaval bo g. Fr. Lavtizar, učitelj v Kamni Gorici.

Pri obedu v „Otoku“ smo se prav prijateljski zabavali; počastil nas je s svojo navzočnostjo g. Iv. Berlic, župnik iz Mošenj. Omenil je tudi, da so se razmere predrugačile in bodedo zopet lahko skupno delovali v izobrazbo, v dušni in materijelni prospah našega naroda. Sicer pa je vedno z učitelji dobro shajal, ker je bil on in starejša duhovščina za slogo, ker le sloga med našima stanovoma rodi pravi sad izobrazbe. Jos. Korošec.

Vestnik.

Cesarja Frančiška Jožefa I. jubilejna ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gdč. Marija Thuma, učiteljica v Gorenjem Logatecu, nabrala pri okrajni učiteljski konferenciji logaškega okraja v Cerknici dne 15. t. m. 870 gld. — Živel darovavci in nasledniki! Živila nabiravka!

Učiteljski konvikt: G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. št. 121 650 K; „kolesar s sneto kljuko“ v Borovnici 1 K.

Šolski muzej. V muzej se bodo sprejemali tudi vzorni uradni spisi, šolarski in učiteljski izdelki iz šolskih delarnic, naloge in risarski izdelki učencev (učenk) ljudskih, meščanskih in obrtno-nadaljevalnih šol, ženska ročna

dela i. t. d. Izmed učiteljev-pisateljev so se do sedaj zglašili samo trije s svojimi literarnimi deli; prosimo, da se tudi ostali pisatelji zglasijo in vpošljejo svoja dela. Učil, koja so izdelali učitelji, nam je že več obljubljenih. Vsi dozdani oglašenci so s Kranjskega, le eden s Štajerskega, s Primorskega pa še nihče. Želeti bi bilo, da se v šolskem muzeju združi vse učiteljstvo, ki je združeno v „Zavezi“. Pokažimo torej, kaj znamo in premoremo slovenski učitelji sebi v čast, „Zavezi“ v ponos in cesarjevemu zlatemu jubileju v proslavo in trajen spomin! V družbi je moč in napredek!

Pozor, učitelji! C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani je sklenil v eni svojih zadnjih sej, da odslej nič več ne bode jemal v razpravo takih prošenj za mestne učiteljske službe, ki niso opremljene z vsemi potrebnimi prilogami, ampak da bode take nedostatno opremljene prošnje kar a limine zavračal. Povod temu sklepu je bil, ker se je c. kr. okrajni šolski nadzornik pritožil, da vlagajo prosivci za mestne učiteljske službe mnogokrat tako nedostatno opremljene prošnje, da mu pri najboljši volji na njih podstavi ni možno popolniti vseh rubrik v predpisani kompetentovski tabeli. Vsaka prošnja bi morala namreč imeti te priloge: a) Izpričevalo o učni usposobljenosti (oziroma pri prosivcih, ki te še nimajo, zrelostno izpričevalo); b) vse dekrete o začasnem in stalnem službovanju; c) eventualne priznanice. Potrebne so samo te priloge. Vse druge, kakor n. pr. krstni list, poročni list, šolska izpričevala iz ljudske šole, iz srednjih šol, iz učiteljskega, zrelostno izpričevalo, npravstveno izpričevalo itd. so popolnoma nepotrebna navlaka! Mnogo prosivcev pa ravno s tako navlako napolni svojo prošnjo, a najpotrebnejših dokumentov (izpričevala o učni usposobljenosti in dekretov o stalnem nameščenju) ne priloži! Prosivci, ki se mislijo odslej pogaujati za učna mesta v Ljubljani, naj si tedaj ta sklep c. kr. mestnega šolskega sveta dobro zapomnijo, če se hočejo obvarovati škode in nepotrebnih stroškov. Sicer pa opozarjamo vse učiteljstvo naše dežele na spis „S katerimi prilogami je učiteljem na Kranjskem opremljati prošnje?“, ki ga je priobčil g. c. kr. okrajni šolski nadzornik Fr. Levec v našem listu („Učit. Tovarš“, l. 1890., str. 3—6).

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, katera se je vršila v sredo dne 1. t. m., smo sprejeli nastopno poročilo. Potem ko proglasi predsednik sklepčnost, poroča zapisnikar o kurentnih stvareh in pove, kako so bile rešene, kar se vzame brez ugovora na znanje. Za razpisane službe na mestni dekliški osemrazrednici se stavijo terno-predlogi. Sklene se, da se bosta letošnji okrajni učiteljski konferenciji za slovenske in slovensko-nemške, oziroma za nemške ljudske in meščanske šole vršili v ponedeljek dne 4., oziroma v torek dne 5. mal. srpana t. l. ob osmih zjutraj v telovadnici I. mestne deške petrazrednice in da bosta imeli obe konferenci z ozirom na vladarjevo petdesetletnico slavnostno lice. Dnevna reda se prijavi pozneje. Sklene se pri novi zgradbi za mestno dekliško osemrazrednico mestnemu magistratu priporočiti odstranitev nekaterih nedostatkov in pa vpeljavo nekaterih novih naprav.

Razpisane službe: V moški kaznilnici v Gradcu mesto drugega učitelja s plačo XI. plač. razreda, s stanovanjem in prispevki za luč in kurjavo. Prosivci za to, event. za tako mesto v Mariboru naj vložijo svoje prošnje do 25. rožnika pri najvišjem državnem pravdnistvu v Gradcu. — Drugo učno mesto na dvorazrednici v Dobrniču. Prošnje do 30. t. m. pri c. kr. okr. šol. svetu v Novem mestu. — Drugi učni mesti v Kočevski reki in Faravasi. Prošnje do 30. t. m. pri okr. šol. svetu v Kočevju. — V tem šolskem okraju se razpisujejo sledeče službe: 1. Nadučitelja-voditelja štirirazrednice v Sežani. 2. Učitelja-voditelja enorazrednice v Vatovljah. 3. Učiteljice na dvorazrednicah v Gorjanskem, Kostanjevici in Zgoniku. Navedene službe so III. plačilne vrste, dohodki teh so določeni v deželni postavi 10. sušca 1870 in 15. vinotoka 1896. Prošnje s postavnimi svedočbami in sicer gledé prosivcev iz drugih okrajev potom c. kr.